

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/227/2020
Identifikačné číslo spisu:	1412201623
Dátum vydania rozhodnutia:	24.08.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1412201623.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Y. G., bývajúcej v B., F. XX, zastúpenej JUDr. Ladislavom Miklošom, advokátom v Košiciach, Tyršovo nábrežie 1679/7, proti žalovanej MARKÍZA - SLOVAKIA, spol. s r. o., so sídlom v Bratislave, Bratislavská 1/a, IČO: 31 444 873, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Paul Q, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Karadžičova 2, IČO: 35 906 464, o ochranu osobnosti a úhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 8C/28/2012, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 7. novembra 2019 sp. zn. 9Co/86/2018 takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa je p o v i n n á zaplatiť žalovanej náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) v poradí druhým rozsudkom zo 6. marca 2018 č. k. 8C/28/2012 - 244 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni 11.000,- eur do troch dní od právoplatnosti, vo zvyšnej časti žalobu zamietol a priznal žalovanej voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 33,34 %. V odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na § 11, § 13 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka a uviedol, že žalobkyňa sa voči žalovanej domáhala náhrady nemajetkovej ujmy celkovo vo výške 33.000,- eur za neoprávnený zásah do jej osobnostných práv odvysielaním príspevku „5 žien a DPH“ v relácii U. 26. januára 2010, ktorým došlo k porušeniu práva žalobkyne na ochranu osobnosti a v danom prípade kolízie stretu slobody prejavu a ochrany osobnosti bol zásah do slobody prejavu nevyhnutný, pretože relácia nevychádzala výlučne z faktov, ktoré bolo možné preukázať, ale bola založená na subjektívnych názoroch a nepravdivých informáciách, odlišných od vykonaného dokazovania v trestnej veci vedenej proti žalobkyni, ktorá bola právoplatne skončená jej oslobodením spod obžaloby, a ktoré informácie negatívne zasiali do práva žalobkyne na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena. Ako ďalej súd prvej inštancie uviedol, zásah spočívajúci v tvrdení, ale právoplatným rozsudkom súdu nepreukázanej trestnej činnosti zakladá nárok oprávnenej osoby domáhať sa náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a pri jej

určení prihládol na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, a vychádzal z hľadiska troch v žalobe tvrdných aspektov, a to pohrdanie okolím, rozviazanie štátnozamestnaneckého pomeru a psychická trauma. Súd mal v tejto súvislosti preukázané, že odvysielanie relácie zasiahlo do práva žalobkyne na ochranu osobnosti, a to najmä v medziľudských a susedských vzťahoch, keďže sa od nej niektorí kamaráti odvrátili a jej dcéra sa odsťahovala z Košíc do Prahy, keďže sa za žalobkyňu hanbila. Nakoľko bol v relácii zobrazený dom, pes a syn žalobkyne, bolo nezameniteľne preukázané, že sa relácia týka žalobkyne, ktorú jej okolie podľa uvedených informácií spoznalo, a ktorá už v čase jej odvysielania bola oslobodená spod obžaloby, avšak napriek tomu na ňu susedia vykrikovali, že je podvodníčka. Ohľadne aspektu, že v dôsledku odvysielania relácie došlo k rozviazaniu štátnozamestnaneckého pomeru, mal však súd prvej inštancie za preukázané, že k rozviazaniu štátnozamestnaneckého pomeru došlo Dohodou 1. novembra 2009, preto konštatoval, že k skončeniu štátnozamestnaneckého pomeru došlo jednak z vlastného rozhodnutia žalobkyne a jednak ešte pred odvysielaním predmetnej relácie. Napokon súd prvej inštancie posúdil aj tretí aspekt, a to psychickú traumu žalobkyne v dôsledku odvysielania predmetnej relácie, keďže však žalobkyňa je so zmiešanou úzkostne depresívnou poruchou v liečbe psychiatrickej ambulancie od 23. marca 2004, t. j. necelých šesť rokov pred odvysielaním predmetnej relácie, nemal za preukázané, že výhradne odvysielanie relácie spôsobilo u žalobkyne nespavosť a úzkosti. Preto vychádzajúc z posúdenia troch uvedených aspektov súd prvej inštancie považoval za dostatočné a spravodlivé zadostučinenie za neoprávnené zásahy do osobnostných práv žalobkyne vo výške jednej tretiny zo sumy uplatnenej žalobkyňou a vo zvyšnej sume žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) vypočítaním odrátaním úspechu žalobkyne (33,34 %) od úspechu žalovanej (66,67 %).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom zo 7. novembra 2019 sp. zn. 9Co/86/2018 zamietol návrh žalobkyne na prerušenie odvolacieho konania a napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdil; žalovanej priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. S poukazom na § 162 ods. 1 písm. b/ a § 162 ods. 3 CSP konštatoval, že žalobkyňa sa domáhala (výlučne) priznania náhrady nemajetkovej ujmy, pričom v konaní pred súdom prvej inštancie bola sčasti úspešná, čo predstavovalo základ pre rozhodnutie súdu prvej inštancie v prípade trov konania podľa pomeru úspechu strán v spore, a preto odvolací súd nevidel dôvod pre podanie návrhu na konanie o súlade právnych predpisov, majúc za to, že rozhodnutie o trovách (prvoinštančného) konania, založené na § 255 CSP odráža reálny výsledok sporu. Ako ďalej odvolací súd uviedol, žalobkyňa doručila odvolaciemu súdu čiastočné späťvzatie odvolania voči prvému výroku rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým jej bola priznaná nemajetková ujma vo výške 11.000,- eur, avšak konštatoval, že odvolanie žalobkyne smerovalo zjavne proti zamietavému výroku rozsudku súdu prvej inštancie (a tiež proti výroku o trovách konania), t. j. jej odvolanie nesmerovalo proti výroku, ktorým jej súd prvej inštancie priznal náhradu v sume 11.000,- eur (a v ktorej časti tak bola žalobkyňa úspešná), pretože stranou sporu podať odvolanie proti tomuto výroku bola len žalovaná (ktorá bola v tejto časti neúspešná), a preto žalobkyňa nemohla vziať odvolanie voči prvému výroku rozhodnutia súdu prvej inštancie späť. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa ďalej odvolací súd v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, pričom sa obmedzil len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a zdôraznil, že súd prvej inštancie sa vyčerpávajúco vysporiadal s otázkou, v čom spočíval neoprávnený zásah žalovanej do osobnostných práv žalobkyne, pričom tento vyhodnotil aj z hľadiska kolízie medzi právom na slobodu prejavu a právom na ochranu osobnosti. Fakt, že v obdobnom súdnom spore iné súdy priznali náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 30.000,- eur, nebol podľa odvolacieho súdu pre priznanie výšky náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyni relevantný v tom zmysle, že by bol pre rozhodnutie v danej veci záväzný, hoci niet pochyb, že oba prípady mali niektoré skutkové okolnosti rovnaké, avšak v iných (rovnako významných) sa naopak odlišovali, a síce v prípade individuálnych okolností týkajúcich sa priamo osôb, do osobnostných práv ktorých bolo odvysielaním relácie zasiahnuté. Podľa odvolacieho súdu, stanovenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v sume nižšej ako uplatňovala žalobkyňa, bolo súdom prvej inštancie vysvetlené zistením, že nebola preukázaná existencia ujmy žalobkyne v pracovnoprávnej oblasti a rovnako tak ani ujma spočívajúca v psychickej traume ako dôsledku odvysielania relácie, preto odvolací súd považoval v zhode so závermi súdu prvej

inštalácie priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyňa za primeranú a dôvody uvádzané súdom prvej inštalácie za dostatočné. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie s tým, že súdy jej nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP) a zároveň, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Namietala, že rozsudok odvolacieho súdu je nespravodlivý, nezákonný v rozpore s ústavnými právami žalobkyne na spravodlivý proces a spravodlivé súdne rozhodnutie, nezohľadňujúci jej vyjadrenia, výroky rozsudku vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia, súd nesprávne vyhodnotil a zohľadnil zistený skutkový stav. Podľa dovolateľky bol postupom odvolacieho súdu porušený princíp právnej istoty, keď nerozhodol v intenciách totožného prípadu vedeného pred Okresným súdom Košice II pod sp. zn. 22C/62/2010, pričom dovolateľka legitímne očakávala rovnaké rozhodnutie, ako už bolo rozhodnuté v inom konaní s identickou problematikou, čím došlo k prejavu svojvôle pri rozhodovaní, ktorá odporuje základnému princípu materiálneho právneho štátu. V tejto súvislosti poukázala na odklon od rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 7Cdo/65/2013, v zmysle ktorého „ten istý skutkový dej môže v niektorom prípade zakladať tak právo na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, ako aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy“, čím dôvodila nesprávnym právnym posúdením výšky priznanej nemajetkovej ujmy. Ďalej dovolateľka nesúhlasila so stanoviskom odvolacieho súdu, že z jej strany nemohlo dôjsť k čiastočnému späťvzatiu jej odvolania, pretože takýto postup odvolacieho súdu je porušenie jej procesného práva na rozhodnutie. Zároveň dovolateľka poukázala aj na odklon od rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 1586/2009 v otázke satisfakčnej a preventívno-sankčnej funkcie relutárnej náhrady. V neposlednom rade dovolateľka poukázala na nesprávne právne posúdenie nároku na náhradu trov konania a navrhla vyriešiť právnu otázku, či žalobca v konaní o ochranu osobnosti má právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 % v závislosti od výšky priznanej nemajetkovej ujmy, pričom vyriešenie tejto otázky dôvodila potrebou zjednotenia odlišnej rozhodovacej praxe súdov nižších inštalácií. Z týchto dôvodov navrhla napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa vo svojom vyjadrení k dovolaniu bola toho názoru, že konkrétna výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy závisí od výsledku dokazovania a splnenia dôkazného bremena konkrétneho žalobcu a nemôže tak byť v žiadnom prípade paušalizovaná. V ďalšom sa žalovaná stotožnila s odôvodnením dovolaním napadnutého rozhodnutia a považovala ho za skutkovo a právne správne, dostatočne odôvodnené a navrhla dovolanie žalobkyne ako nedôvodné zamietnuť, prípadne odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval

vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Žalobkyňa vyvodzujúc z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP namietala nesprávne zistený skutkový stav, nepredvídateľnosť, odôvodnenie a nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

13. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

14. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

15. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

16. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

17. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. V odôvodnení svojich rozhodnutí súdy oboch nižších inštancií popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Odôvodnenie odvolacieho súdu sa vypořádava so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Jeho myšlienkový postup je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že odvysielaním relácie U. 26. januára 2010 žalovaná negatívne zasiahla do práva žalobkyne na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena, čo bolo hodnotené aj z hľadiska kolízie medzi právom na slobodu prejavu a právom na ochranu osobnosti. Ďalej je z rozhodnutí súdov nižších inštancií zrejmé, že pri určení výšky nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch priznali žalobkyni jednu tretinu zo žalobkyňou požadovanej sumy, keď vo svojich úvahách hodnotili tri aspekty uvádzaných žalobkyňou, z ktorých žalobkyňa preukázala len zásah do jej práva na ochranu osobnosti, avšak nepreukázala existenciu ujmy v pracovnoprávnej oblasti a rovnako tak ani ujmu spočívajúcu v psychickej traume ako dôsledku odvysielania relácie, pretože ku skončeniu štátnozamestnaneckého pomeru došlo z vlastného rozhodnutia žalobkyne a ešte pred odvysielaním predmetnej relácie a duševnými poruchami žalobkyňa trpela už takmer šesť rokov, tiež pred odvysielaním danej relácie. V tejto súvislosti bolo odvolacím súdom zároveň konštatované, že rozhodnutie priznávajúce náhradu nemajetkovej ujmy v obdobnom súdom spore nie je pre vec prejednávajúce súdy záväzné, a to pre rozdielnosť individuálnych okolností týkajúcich sa priamo osôb, do osobnostných práv ktorých bolo odvysielaním relácie zasiahnuté. V neposlednom rade bolo dovolacím súdom objasnené, že základom pre rozhodnutie súdu prvej inštancie v prípade trov konania bol pomer úspechu strán v spore, pretože žalobkyňa bola len sčasti úspešná. Na základe uvedeného možno konštatovať, že súdy pri hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov neopomenuli vziať do úvahy žiadnu z namietaných skutočností, či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, z uvedeného je zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že žalobkyňa sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

18. Dovolací súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní

nemusi dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

19. Dovolací súd v tejto súvislosti považuje za potrebné dodať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

20. Ohľadne dovolateľkou namietanej absencie rozhodnutia o čiastočnom späťvzatí jej odvolania je potrebné vychádzať z § 359 CSP, ktorý definuje, že odvolanie môže podať strana (subjekt), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, a v prípade, že odvolanie bolo podané neoprávnenou osobou, t. j. voči rozhodnutiu, ktoré nebolo vydané v neprospech odvolateľa, odvolací súd takéto odvolanie odmietne (§ 386 písm. b/ CSP).

21. Prípustnosť odvolania, obdobne ako dovolania, má vo všeobecnosti stránku objektívnu a subjektívnu. Objektívna stránka sa nevzťahuje na osobu konkrétneho odvolateľa a zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto opravného prostriedku - t.j. či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je odvolanie prípustné, pričom objektívna prípustnosť odvolania je vymedzená ustanoveniami § 355 ods. 1,2 v spojení s § 356 a § 357 CSP. Subjektívna stránka prípustnosti odvolania sa naopak viaže na osobu konkrétneho odvolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva odvolanie - t.j. či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať odvolanie. Skúmanie prípustnosti odvolania z hľadiska objektívneho nasleduje až po skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti odvolania; pokiaľ teda odvolací súd dospeje k záveru, že odvolanie nie je subjektívne prípustné, nepristupuje už k skúmaniu prípustnosti odvolania z hľadiska ustanovení § 355 ods. 1, 2 v spojení s § 356 a § 357 CSP.

22. Dovoláním napadnutým rozsudkom krajský súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých častiach, pričom v odôvodnení tohto rozhodnutia upresnil, že odvolanie žalobkyne zjavne smerovalo len proti tomu výroku zamietajúcemu súdu prvej inštancie, ktorým bola v spore neúspešná a len proti ktorému bola oprávnenou podať odvolanie, a preto bolo toho názoru, že žalobkyňa nemohla vo vyhovujúcej časti zobrať svoje odvolanie späť. Je potrebné podotknúť, že Civilný sporový poriadok pripúšťa možnosť vziať odvolanie späť, pokiaľ o ňom ešte nebolo rozhodnuté (§ 369 ods. 1 prvá veta CSP), a to aj len sčasti (§ 369 ods. 4 CSP), v dôsledku čoho odvolací súd odvolacie konanie zastaví (§ 369 ods. 3 CSP). Keďže žalobkyňa vo svojom odvolaní (č. l. 266 spisu) nešpecifikovala rozsah, v akom rozsudok súdu prvej inštancie napáda (§ 364 CSP), resp. rozsah svojho odvolania nezáužila len proti tej časti rozsudku súdu prvej inštancie, ktorá bola vydaná v jej neprospech (zamietnutie vo zvyšnej časti a náhrada trov konania), jej následný postup spočívajúci v späťvzatí tej časti odvolania smerujúcej aj proti vyhovujúcemu výroku súdu prvej inštancie možno považovať za správny, pokiaľ sa chcela vyhnúť procesnému postupu podľa § 386 písm. b/ CSP. Je síce pravdou, že odvolací súd nepostupoval striktnie podľa ustanovení § 369 ods. 1, 3 a 4 CSP a nereflektoval vydaním procesného rozhodnutia na čiastočné späťvzatie odvolania žalobkyne, prípadne postupom podľa § 386 písm. b/ CSP neodmietol odvolanie

žalobkyne v časti, uvedený nedostatok v procesnom postupe odvolacieho súdu však podľa názoru dovolacieho súdu nedosiahol takej intenzity porušenia procesných práv žalobkyne, ktorá by mala za následok porušenie jej práva na spravodlivý proces, pretože odvolací súd v konečnom dôsledku odvolanie žalobkyne posudzoval iba v rozsahu, ktorým smerovalo proti rozsudku súdu prvej inštancie v tej časti, ktorou bol tento rozsudok vydaný v neprospech žalobkyne. Ani tento postup odvolacieho súdu preto nebol spôsobilý zaťažiť konanie vadou predpokladanou ustanovením § 420 písm. f/ CSP.

23. Záverom je pri skúmaní vád zmätočnosti nutné dodať, že dovolateľka zastáva názor, podľa ktorého je dovolaním napadnutý rozsudok nepredvídateľný. Najvyšší súd už za predchádzajúcej právnej úpravy dospel k záveru, podľa ktorého predvídateľné je rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup súdu v konaní a pri rozhodovaní (viď sp. zn. 3Cdo/236/2010, 7Cdo/42/2010, 5Cdo/210/2013). V rozhodnutí R 56/2012 najvyšší súd vyslovil názor, že pokiaľ sa odvolací súd v odôvodnení svojho potvrdzujúceho rozhodnutia v plnom rozsahu stotožnil s dôvodmi prvoinštančného rozhodnutia a nad ich rámec uviedol ešte aj ďalšie, z pohľadu dovtedajšieho konania nové dôvody, jeho rozhodnutie nie je rozhodnutím prekvapivým a taký postup súdu nie je odňatím možnosti realizovať procesné oprávnenia účastníka konania. V danom prípade sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie a so zreteľom na uvedené nemožno jeho rozhodnutie považovať za prekvapivé, nerešpektujúce právo na spravodlivý súdny proces.

24. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa neopodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom jej znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Prípustnosť jej dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplýva.

25. Podľa názoru žalobkyne je jej dovolanie prípustné v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP v otázke rovnakého posudzovania totožných prípadov vo vzťahu k určení výšky nemajetkovej ujmy, pričom odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dôvodila poukazom na rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 7Cdo/65/2013, ako aj na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 1586/2009.

26. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

27. V zmysle záverov najvyššieho súdu vyjadrených v rozhodnutí publikovanom ako judikát R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

28. Pod pojem ustálenej súdnej praxe a pod pojem dovolací súd v zmysle § 421 ods. 1 CSP teda nemožno zahrnúť rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 1586/2009, na ktoré dovolateľka poukazuje vo svojom dovolaní. V dovolaniach, prípustnosť ktorých je vyvodzovaná z tohto ustanovenia, nemožno preto (úspešne) poukazovať na rozhodnutia uvedeného súdu. Pokiaľ je riešenie

určitej právnej otázky odvolacím súdom prípadne odlišné od riešení danej otázky týmto súdom, nemôže ísť o „odklon“ relevantný v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (3Cdo/204/2018).

29. Aby na základe dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj 2Cdo/203/2016, 3Cdo/216/2017, 4Cdo/64/2018, 6Cdo/113/2017, 7Cdo/95/2017 a 8Cdo/95/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

30. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázkou relevantnou podľa tohto ustanovenia môže byť len právna otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázky síce riešené súdmi v priebehu konania, avšak netvoriace základ ich rozhodnutí, nemajú relevanciu v zmysle tohto ustanovenia. Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia.

31. Ešte pred posúdením samotného „právneho odklonu“ (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), treba uviesť, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t.j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

32. Z týchto dôvodov posudzoval dovolací súd opodstatnenosť dovolacej argumentácie žalobkyne (uvedenej v bode 25. tohto uznesenia) len vo vzájomnej interakcii „právnych“ otázok riešených odvolacím súdom a „právnych“ otázok riešených v rozhodnutí najvyššieho súdu, ktoré uviedla v dovolaní.

33. Pokiaľ sa dovolateľka domnievala, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu a poukázala na právne závery rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 7Cdo/65/2013, aby doložila odklon odvolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP v otázke rovnakého posudzovania totožných prípadov vo vzťahu k určeniu výšky nemajetkovej ujmy, nie je záver tohto rozhodnutia vo vzťahu k ňou nastolenému právnomu posúdeniu prílišný pre odlišnosť nielen skutkových okolností, ale predovšetkým právnych otázok v ňom riešených. Podľa záverov uvedených v rozsudku najvyššieho súdu z 28. mája 2014 sp. zn. 7Cdo/65/2013, na ktorý dovolateľka poukázala, „nie je vylúčené, že s určitým skutkovým dejom je spojený vznik tak nároku na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, ako aj nároku na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej na osobnostných práva. Pri právnom posudzovaní skutkových okolností významných pre rozhodnutie treba mať na zreteli odlišnosť vzťahov, z ktorých sú tieto nároky vyvodzované a tiež právnej úpravy, ktorá na ne dopadá. Zo žiadneho ustanovenia zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov nemožno vyvodiť, že by sa v rámci odškodňovania bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia mal zohľadniť aj zásah do dôstojnosti, súkromia alebo rodinného života poškodeného“. Rozhodnutie, na odklon od ktorého dovolateľka poukázala, sa tak týkalo súbehu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a zároveň náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, ale

netýkalo sa posúdenia otázky rovnakého posudzovania totožných prípadov vo vzťahu k určeniu výšky nemajetkovej ujmy, ako bolo v dovolaní posudzovanej veci. Preto je dovolací súd toho názoru, že rozhodnutím odvolacieho súdu nedošlo k odklonu od dovolateľkou vyššie označeného rozhodnutia najvyššieho súdu.

34. Predpoklad prípustnosti v tejto časti dovolania žalobkyne spočíval v tom, že odvolací súd pri riešení právnej otázky zvolil „odklon“ od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, čiže bola vymedzená iba vo vzťahu už existujúcej judikatúre odvolacieho súdu, resp. k nesprávnemu riešeniu právnej otázky odvolacím súdom. Tento predpoklad však v žiadnom prípade neobstál a z týchto dôvodov dovolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa v tejto časti dovolania nedôvodne tvrdí, že jej dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

35. Zároveň bola žalobkyňa toho názoru, že jej dovolanie je prípustné aj v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP v otázke, či žalobca v konaní o ochranu osobnosti má právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 % v závislosti od výšky priznanej nemajetkovej ujmy, pričom vyriešenie tejto otázky dôvodila potrebou zjednotenia odlišnej rozhodovacej praxe súdov nižších inštancií.

36. Dovolaním napadnutý výrok o nároku na náhradu trov konania, i keď je obsiahnutý vo výrokovej časti rozsudku, majú povahu uznesenia (por. § 392 CSP). Pokiaľ dovolateľka vyvodzovala prípustnosť svojho dovolania vo vzťahu k nároku na náhradu trov konania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, dovolací súd konštatuje, že prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP je v zmysle § 421 ods. 2 CSP vylúčená, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP.

37. Pretože v § 357 písm. m/ CSP je uvedené uznesenie o nároku na náhradu trov konania, je v zmysle § 421 ods. 2 CSP vylúčená prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o trovách konania (porovnaj napr. uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 4Cdo/71/2019, 7Cdo/276/2019, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 56/2017, bod 27 a pod.).

38. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne v časti, v ktorej namietala vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP, ako aj v časti, v ktorej namietala nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

39. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a zásadou úspechu žalovanej v dovolacom konaní, ktorej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyni v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP). O výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

40. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.